

ต้นแบบความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย*

MODEL OF GENEROSITY TOWARDS THE ELDERLY OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION IN MUEANG DISTRICT, NONGKHAI PROVINCE

ภณทิลา น้อยเจริญ

Phunthila Noicharoen

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nong Khai Campus, Thailand.

E-mail: phunthila.noi@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 2) สร้างต้นแบบการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายในเชิงนโยบายสาธารณะ และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมั่นคงของครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ปัจจัยด้านนันทนาการ และปัจจัยด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และปัจจัยด้านรายได้และปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01, 2) ต้นแบบการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในเชิงนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วยปัจจัยมาตรฐานด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ปัจจัยมาตรฐานด้านความมั่นคงของครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และปัจจัยมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาสุขภาพ 3) ข้อเสนอแนะต่อการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุคือ ควรมีกฎหมายที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มงบประมาณสำหรับการจัดสวัสดิการในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุให้มากขึ้น และรัฐบาลควรเพิ่มงบประมาณในการฝึกอบรมสร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุตามศักยภาพของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น

คำสำคัญ: ความเอื้ออาทร, ผู้สูงอายุ, การจัดสวัสดิการ

* Received: 7 June 2021; Revised: 24 August 2021; Accepted: 7 October 2021

Abstract

This research was mixed methods research. There were 3 research objectives as follows: 1) To study the factors affecting welfare provision with generosity for the elderly of the local administrative organizations in Mueang District, Nong Khai Province 2) To create a model for providing welfare with generosity for the elderly of the local administrative organizations in Mueang District, Nong Khai Province in terms of public policy and 3) to study the recommendations on the welfare provision with generosity for the elderly of the local administrative organizations in Mueang District, Nong Khai Province

Findings of the research: 1) The factors that had the highest correlation with welfare provision with generosity to the elderly of the local administrative organizations in Mueang District, Nong Khai Province were the social service building and the support network, followed by the family stability caretaker and protection recreational factor and health and medical factors There was a statistically significant relationship at .05. and income and housing factors. Having a relationship at level of .01 2) Model of caring welfare for the elderly of local administrative organizations in Mueang District, Nong Khai Province in public policy Is consisted of 3 factors affecting the quality of life of the elderly, consisting of standard factors for building social services and supporting networks for the standard of family security standard factors, caretaker and its protection 3) Recommendations for welfare provision for the elderly are: There should be a law that allows local administrative organizations to increase the budget for the welfare of the elderly health care. local government organization More recreational activities for the elderly must be encouraged. And the government should increase the budget for training to build careers for the elderly according to the potential of the elderly in each locality.

Keywords: Generosity, Elderly, welfare arrangement.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 3 – 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้ประเทศเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ประมาณปี 2543 – 2544 คือ มีประชากรอายุ 60 ปี คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด นอกจากสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังมีอีกตัวบ่งชี้หนึ่ง ที่แสดงถึงการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว นั่นคือ “ดัชนีการสูงวัย” (Aging index) ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบ โครงสร้างการทดแทนกันของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) กับกลุ่มประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) โดยดัชนีการสูงวัยมีค่าต่ำกว่า 100 แสดงว่า จำนวนประชากรสูงอายุมีน้อยกว่าจำนวนเด็ก แต่ในทางตรงข้าม ถ้าดัชนีมีค่าเกินกว่า 100 แสดงว่าจำนวนประชากรสูงอายุมีมากกว่าจำนวนประชากรเด็ก

(สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2558) โดยมีการใช้ดัชนีการสูงวัยจำแนกสังคม (ปราโมทย์ ปราสาทกุล, 2556) คือ 1) สังคมเยาว์วัย (young society) หมายถึงค่าดัชนีต่ำกว่า 50, 2) สังคมสูงวัย (aged society) หมายถึง ค่าดัชนีระหว่าง 50 – 119.9, 3) สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (completed aged society) หมายถึง ค่าดัชนีระหว่าง 120 – 199.9, และ 4) สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (super aged society) หมายถึง ค่าดัชนีตั้งแต่ 200 ขึ้นไป โดยมีสาเหตุสำคัญของการเพิ่มสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ (ไทยริฟอร์ม, 2557) คือ การลดลงของภาวะการเจริญพันธุ์หรือการเกิดน้อยลงและการลดภาวะการตายทำให้อายุคนไทยยืนยาวขึ้น

จากโครงสร้างประชากรที่แสดงให้เห็นถึงอายุคาดเฉลี่ยของประชากรไทยที่เพิ่มขึ้น ทำให้จำเป็นต้องมีนโยบาย มาตรการ สวัสดิการและการบริการสังคมที่เหมาะสมและแสดงออกต่อผู้สูงอายุในรูปแบบของความเอื้ออาทร ในแง่ของนโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุที่รัฐบาลกำหนดให้มีขึ้น สามารถพิจารณาได้จากปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา ที่มีการจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ (พ.ศ. 2525 – 2544) ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่กำหนดให้มีการให้บริการพื้นฐานด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุอย่างกว้างขวางและทั่วถึง และต่อมาปี พ.ศ. 2535 ได้จัดทำนโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535 – 2554) และรัฐได้ประกาศนโยบายชัดเจนให้มีสวัสดิการสงเคราะห์ โดยผ่านโครงการเงินอุดหนุนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชนดำเนินการโดยกรมประชาสงเคราะห์ และโรงพยาบาลในโรงพยาบาล และสถานบริการของรัฐโดยไม่คิดมูลค่าแก่ผู้สูงอายุทั่วประเทศที่ไม่ได้รับสวัสดิการนี้จากแหล่งใด ๆ ทำให้ผู้สูงอายุไทยทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า (ดำเนินการโดยกระทรวงสาธารณสุข) นอกจากนี้แล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ยังได้กำหนดให้รัฐต้องรับผิดชอบและช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยการเพิ่มเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ส่งเสริมครอบครัว องค์การเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ และส่งเสริมให้องค์กรหลักทำหน้าที่รับผิดชอบผู้สูงอายุอย่างเป็นเอกภาพ แผนพัฒนางานสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 3 ถือว่าผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษกลุ่มหนึ่งที่จะต้องให้การพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครองดูแลและพัฒนาศักยภาพ ซึ่งจะต้องจัดสวัสดิการสังคมประเภทต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สมศักดิ์ศรีและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าและประสิทธิภาพอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวม ทั้งนี้ มาตรการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจะต้องครอบคลุมการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขยายศูนย์บริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ และให้มีกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งการจัดบริการสวัสดิการต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ (ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิลและนุชนาฏ ยูฮันเงาะ, 2554)

ปัจจุบันรัฐบาลได้มีการกำหนดกฎหมายและกำหนดนโยบายที่ปกป้องคุ้มครองผู้สูงอายุมาอย่างต่อเนื่อง คือ 1) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2550 มาตรา 80 ระบุไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม” ซึ่งเป็นการระบุอย่างชัดเจนถึงการพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิต

ที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, 2550) 2) พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 “ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยอนุมาตรา (1) – (13) (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546, 2546) 3) พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 6 ระบุสิทธิและหน้าที่ไว้ว่า “สุขภาพของเด็ก คนพิการ คนสูงอายุ คนด้อยโอกาสในสังคมและกลุ่มคนต่าง ๆ ที่มีความจำเพาะในเรื่องสุขภาพ ต้องได้รับการสร้างเสริมและคุ้มครองอย่างสอดคล้องและเหมาะสมด้วย (พระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. 2550, 2550) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ซึ่งอาจเป็นทั้งผู้ยากไร้ ผู้ทุพพลภาพหรือพิการ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายตามกฎหมายนี้ที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลทั้งบริการด้านสุขภาพและบริการด้านสังคม, 4) แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ที่ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย, 2553) และพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, 2546) รวมถึงและหนึ่งในหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำ ก็คือ การส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ ซึ่งนับตั้งแต่ พ.ศ. 2548 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุไว้ 6 ประการคือ มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มาตรฐานด้านรายได้ มาตรฐานด้านที่พักอาศัย มาตรฐานด้านนันทนาการ มาตรฐานด้านความมั่นคง ครอบครัวยุติแลและการคุ้มครอง และมาตรฐานการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2549)

ตามพระราชบัญญัติที่กล่าวถึง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหนึ่งในหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำก็คือการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ ที่ต้องเป็นไปตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนภารกิจการจัดบริการสาธารณะจากส่วนราชการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำ “ประชาชนจะต้องได้รับการบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ” (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2549) จะต้องเป็นผู้บริหารการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับ

การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ตามมาตรฐานทั้ง 6 มาตรฐานที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ รวมถึงตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ จากการดำเนินงานด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจว่า การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อันจะก่อให้เกิดการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบของความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุอย่างไร เพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อสร้างต้นแบบการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายในเชิงนโยบายสาธารณะ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ โดยการศึกษาจะครอบคลุมสาระในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยมีกรอบในด้านเนื้อหาที่จะศึกษาตามประเด็นวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้สูงอายุหรือตัวแทนผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ระบบโควตา ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ทั้ง 16 แห่ง ๆ ละ 25 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

2.2 ระยะที่ 2 ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐและตัวแทนภาคประชาชน รวมจำนวน 20 คน เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1 คือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยสังเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยแบบสอบถามมีลักษณะ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 2 สอบถามคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุหรือตัวแทนผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เกี่ยวกับปัจจัยสังเคราะห์ผู้สูงอายุ จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ปัจจัยมาตรฐานด้านรายได้ ปัจจัยมาตรฐานด้านที่พักอาศัย ปัจจัยมาตรฐานด้านนันทนาการ ปัจจัยมาตรฐานด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และปัจจัยมาตรฐานการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่าย เกื้อหนุน ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุหรือตัวแทนผู้สูงอายุต่อองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพอารมณ์ และความสุขทางสังคม ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ

3.2 เครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดแนวทางไว้ (The Interview Guide)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยระยะที่ 1 โดยการใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้สูงอายุหรือตัวแทนผู้สูงอายุ จำนวน 400 ชุด ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามคืนจนครบตามจำนวน

4.2 การเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยระยะที่ 2 โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากตัวแทนภาครัฐ จำนวน 10 คน และ ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 10 คน รวมจำนวน 20 คน หลังจากได้ผลสรุปจากการวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เองทุกคน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยระยะที่ 1 จะทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอการพรรณนา ลักษณะของข้อมูล ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) และสถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) ใช้สถิติ ได้แก่ สัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการพรรณนาความ และอธิบายผลที่ได้จากการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีลักษณะสอดคล้องหรือแตกต่างจากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณอย่างไร เพื่อให้การสรุปและการเสนอแนะในมุมมองและความสัมพันธ์ในแต่ละมิติเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นให้กับงานวิจัยในเชิงวิชาการ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมพบว่า

1.1 คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสุขภาพจิต ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพสังคม ($\bar{X} = 3.94$) ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X} = 3.92$) และด้านสุขภาพอารมณ์ ($\bar{X} = 3.91$)

1.2 ปัจจัยสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับปัจจัยสงเคราะห์ผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ปัจจัยด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ($\bar{X} = 3.72$) และปัจจัยด้านรายด้าน ($\bar{X} = 3.68$)

1.3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มากที่สุด คือตัวแปรปัจจัยด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .227 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแลและการปกครอง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .146 ปัจจัยด้านนันทนาการ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .137 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .068 ปัจจัยด้านที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .059 และปัจจัยด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .024 โดยรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ทั้ง 6 ปัจจัย สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม ได้ร้อยละ 7.2 มีค่า $R^2 = .072$ และมีค่าของ F เท่ากับ 4.583 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .01$ เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า มีปัจจัยที่สามารถอธิบายคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดที่จะอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัด

หนองคาย มากที่สุด คือ ตัวแปร ปัจจัยมาตรฐานด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ได้ร้อยละ 5.2 เมื่อเพิ่มตัวแปร ปัจจัยมาตรฐานด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง พบว่า สามารถอธิบายตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.1 และเมื่อเพิ่มตัวแปรปัจจัยมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษา สุขภาพ พบว่า สามารถอธิบายตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.2 ตัวแปรสมการชุดนี้มีค่า F เท่ากับ 4.583 ซึ่งมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .01$ สามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ต้นแบบความเอื้อ ออาหารต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า มีปัจจัยที่เข้าสู่ สมการจำนวน 3 ปัจจัย โดยเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ} \quad Y = 2.683 + -.119x_1 + 168x_2 + .241x_3$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน} \quad Z_r = .211Z_6 + .146Z_5 + -.119Z_1$$

3. สังเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเอื้ออาหารต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัยในระยะที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบกำหนดแนวทางไว้ (The Interview Guide) เป็นแบบสัมภาษณ์ตัวแทนภาครัฐและภาคประชาชน ซึ่งมี เหตุผลสนับสนุนผลการวิจัยดังนี้

- 3.1 เป็นปัจจัยพื้นฐานที่องค์กรปกครองท้องถิ่นจัดให้เป็นสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
- 3.2 เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้ผู้สูงอายุมีความสุข มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต เพราะรู้สึกเป็นคน สำคัญ เป็นคนมีคุณค่า ที่ยังได้รับการดูแลเอาใจใส่
- 3.3 เป็นปัจจัยที่ครอบคลุมถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ
- 3.4 เป็นปัจจัยที่ผู้สูงอายุได้รับการตอบสนองจากการดำเนินงานด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.5 เป็นปัจจัยที่มีเกิดจากการดำเนินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ
- 3.6 เป็นปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.7 เป็นปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ จะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น
- 3.8 เป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในปัจจุบัน
4. ข้อเสนอแนะต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาหารต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
 - 4.1 ควรมีกฎหมายที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิมงบประมาณสำหรับการจัดสวัสดิการใน การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ
 - 4.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุให้ มากขึ้นยิ่งกว่าเดิม

4.3 รัฐบาลควรเพิ่มงบประมาณในการฝึกอบรมสร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุตามศักยภาพของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น

4.4 การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.5 ควรมีการตรวจสอบสิทธิในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุว่าได้รับสิทธิการรักษาอย่างไร

4.6 จัดโครงการเตรียมตัวก่อนเป็นผู้สูงอายุให้กับประชาชนทั่วไป ลูกจ้าง พนักงานเอกชน หรือแม้แต่ข้าราชการ เพื่อเป็นฐานในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุได้อย่างมีความสุข ทั้งเรื่องของสุขภาพ ที่อยู่อาศัย อาชีพ

4.7 รัฐบาลควรจัดโครงการสำหรับสร้างจิตสำนึกใหม่ให้กับประชาชนใหม่ โดยไม่หวังพึ่งต่อรัฐสวัสดิการเท่านั้น

4.8 ส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุให้มีอาชีพเพื่อที่จะได้มีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีพของผู้สูงอายุ

4.9 สร้างเครือข่ายเมืองอัจฉริยะ 4.0 ติดตั้งเครื่องติดตามตัวผู้สูงอายุสำหรับการติดต่อขอความช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.10 รัฐบาลควรเพิ่มสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ คือ การเพิ่มอัตราของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพราะรายได้ของผู้สูงอายุ คือ เงินเบี้ยยังชีพที่ได้รับจากท้องถิ่นเป็นหลัก

4.11 สร้างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะในการดำเนินชีวิตให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

4.12 ควรมีโครงการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุให้กับสมาชิกในครอบครัวที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วย

4.13 การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุต้องพิจารณาองค์ประกอบรอบด้านของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่นประกอบ

4.14 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณาให้สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงปัจจัย 4 เป็นสำคัญ

4.15 ควรนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในปัจจุบัน ในส่วนของการประหยัด และอดออม

สรุป ผลการวิจัยที่เป็นต้นแบบความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีปัจจัยที่สามารถนำมาเป็นต้นแบบความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ปัจจัยด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และปัจจัยด้านสุขภาพและการรักษาสุขภาพ

อภิปรายผล

สมมติฐานการวิจัยกำหนดไว้ว่า ปัจจัยมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ปัจจัยมาตรฐานด้านรายได้ ปัจจัยมาตรฐานด้านที่พักอาศัย ปัจจัยมาตรฐานด้านนันทนาการ ปัจจัยมาตรฐานด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และปัจจัยมาตรฐานการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน มากที่สุด โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .227 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมั่นคง ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .146 ปัจจัยด้านนันทนาการ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .137 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านรายได้ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .068 ปัจจัยด้านที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .059 และปัจจัยด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .024 โดยรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ทั้ง 3 ปัจจัย สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม ได้ร้อยละ 7.2 มีค่า $R^2 = .072$ และมีค่าของ F เท่ากับ 4.583 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .01$ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ทั้ง 3 ปัจจัย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนั้น อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุได้รับการทางสังคมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการดำเนินการตามระเบียบที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการด้านการจัดสวัสดิการพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุทุกคน เป็นปัจจัยที่รัฐพึงให้การช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ต่อผู้สูงอายุอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งการดำเนินการด้านการจัดสวัสดิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จนก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุนั้น เป็นการดำเนินการจัดสวัสดิการที่เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับผู้สูงอายุในมาตรา 54 ของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 นับเป็นบทบัญญัติแรกของกฎหมายไทยที่กล่าวถึงผู้สูงอายุ โดยกล่าวถึงผู้ซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี บริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ เป็นบทบัญญัติแรกของกฎหมายไทยที่พยายามตอบสนองความต้องการ หรือความจำเป็นของผู้สูงอายุอย่างเฉพาะเจาะจง ความช่วยเหลือที่รัฐอาจให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพนั้น อาจเป็นได้ทั้งการให้เป็นเงินช่วยเหลือการจัดหางานที่เหมาะสมกับกำลังของผู้สูงอายุ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติตามมาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี บริบูรณ์และรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ

สิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐและมาตรา 80 ที่รัฐต้องส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาพยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่รัฐต้องดำเนินการอยู่ 2 ประการคือ ประการที่แรก การกำหนดให้มีคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุน สถานภาพบทบาทและกิจกรรมของผู้สูงอายุ และประการที่สอง และการกำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดให้ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษด้วยความสะดวกและรวดเร็ว การบริการการศึกษา การศาสนา และการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่สำคัญทั้งจากการศึกษาเอกสาร และการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ สรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน มากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมั่นคงของครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ปัจจัยด้านนันทนาการ และปัจจัยด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และปัจจัยด้านรายได้และปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ พบว่า ตัวแปรอิสระ 6 ปัจจัย สามารถอธิบายตัวแปรตาม สามารถอธิบายได้ ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการด้วยความเอื้ออาทรแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม ได้ร้อยละ 7.2 มีค่า $R^2 = .072$ และมีค่าของ F เท่ากับ 4.583 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .01$ มีตัวแปรที่สำคัญเข้าสู่สมการ 3 ตัวแปร และมีความสัมพันธ์เชิงบวกเรียงตามลำดับสูงมากไปต่ำมาก คือ ตัวแปรปัจจัยมาตรฐานด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ปัจจัยมาตรฐานด้านความมั่นคงของครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ตัวแปรปัจจัยมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาสุขภาพ โดยมีสมการทำนาย ดังนี้

$$Y = 2.683 + -.119x_1 + 168x_2 + .241x_3$$

3. ผลการยืนยันการวิจัยจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นด้วยกับผลการวิจัยในระยะที่ 1 คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 ตัวแปรปัจจัยมาตรฐานด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน ปัจจัยมาตรฐานด้านความมั่นคงของครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ตัวแปรปัจจัยมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาสุขภาพ

4. ข้อเสนอแนะต่อการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุคือ ควรมีกฎหมายที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มงบประมาณสำหรับการจัดสวัสดิการในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ต้องส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุให้มากขึ้นยิ่งกว่าเดิม รัฐบาลควรเพิ่มงบประมาณในการฝึกอบรมสร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุตามศักยภาพของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรมีการตรวจสอบสิทธิในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุว่าได้รับสิทธิการรักษาอย่างไร

ผลจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการบูรณาการนโยบายการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มมากขึ้นในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรสำหรับการปฏิบัติงานในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดโครงการให้ความรู้ในการวางแผนก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ ให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ผู้สูงอายุ

1.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุได้มีอาชีพเพื่อที่จะได้มีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีพของผู้สูงอายุ

1.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้างเครือข่ายเมืองอัจฉริยะ 4.0 ติดตั้งเครื่องติดตามตัวผู้สูงอายุสำหรับการติดต่อขอความช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการตรวจสอบสิทธิในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุว่าได้รับสิทธิการรักษาอย่างไร เพื่อดำเนินการคุ้มครองสิทธิให้กับผู้สูงอายุ

1.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะในการดำเนินชีวิตให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

1.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีโครงการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุให้กับสมาชิกในครอบครัวที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วย

1.10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในปัจจุบัน ในส่วนของการประหยัด และอดออม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาเฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ทำให้มีความจำกัดในส่วนของพื้นที่การวิจัยรวมทั้งประชากรที่ใช้ในการวิจัย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความแตกต่างจึงควรศึกษาในอำเภออื่น ๆ หรือมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคาย

2.2 ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาเชิงลึกเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2.3 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2549). *มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2549*. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย. (2553). *แผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564)*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เทพปัญญา.
- ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิลและนุชนาฏ ยูฮันเงาะ. (2554). *กลไกการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ไทยรีฟอร์ม. (2557). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2555*. เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน 2557. จาก www.isranews.org/thaireform-other-news/item/27830-ageing-society.html.
- ปราโมทย์ ปราสาทกุล.(2556). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2556*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114ก. หน้า 1-21. 17 พฤศจิกายน 2546.
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 130 ก. หน้า 1-8. ธันวาคม 2546.
- พระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. 2550. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 16 ก. หน้า 19 มีนาคม 2550.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 24 สิงหาคม 2550.
- สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2558). *ประชากรผู้สูงอายุไทย : ปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.